

MISIE

1
2024

BOLÍVIA

Kaplán **Tomáš**

SEMINARISTA
DANIEL

DVESTOROČNÉ
JUBILEUM

Gastronomický
FESTIVAL

40. ROKOV

ZRKADLOVÝ **KOSTOL** Biblický **FESTIVAL**

**Biblický
festival**

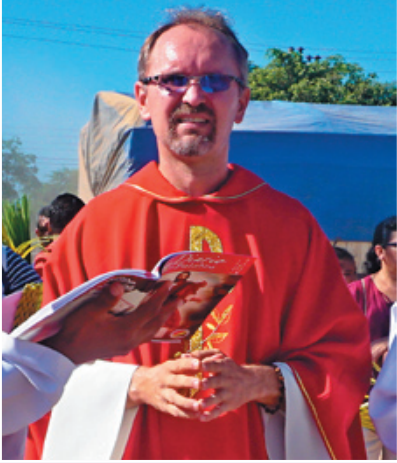

**Muchas
gracias
Ďakujeme**

**Zomrel
P. Ľudovít
Feja SVD,
misionár**

SLOVO NA ÚVOD

*Drahí priatelia!
Od prijatia krstu
sa každý z nás stal
misionárom. Ženie nás
túžba, aby každý človek
osobne poznal Boha,
prežil svoj pozemský
život podľa jeho vôle
a po smrti sa tešil
večne v nebi.*

*V prvom čísle časopisu
roku 2024 sa nedočítate
o strhujúcich, šokujúcich
a srdcových
udalostiach. Chcem
Vám porozprávať, ako
sa naše všedné dni
prostredníctvom viery
menia na radostné,
ako sa snažíme konať
dobro a vytrvať v ňom,
ako radosť zo života
s Bohom stačí bez toho,
aby sme mali všetko,
čo ponúka svet.*

*„Jeden deň v tvójich
nádvoroch je lepší, než
iných tisíce“ (Ž 84, 11).*

Ján Piatak, misionár

ROZHOVOR

Kaplán Tomáš

Keď som v decembri 2022 dostal na starosť dve nové farnosti, Svätá Klára a Panna Mária Karmelská, prosil som Vás o modlitby za ďalšieho misionára kňaza či laického dobrovoľníka. Po roku na prvú adventnú nedeľu prišiel do farnosti poľský kňaz Tomasz Kulig.

Po požehnaní adventných vencov a „primičnej“ svätej omši sa mu na farskom dvore predstavili všetky kňazské spoločenstvá a zároveň mu pripravili program a pohostenie. Zbor mu zahral a zaspieval, deti a mládež ho vzali do tanca, rodiny mu pripravili hru s naháňačkou, muži z Fazendy sa za neho modlili. Každé

spoločenstvo po predstavení položilo novému kaplánovi otázku, a tak sme sa navzájom spoznávali.

Ľudia v komunitách ho prijali rovnako s veľkým nadšením. Deti pripravili transparenty, piesne, básne a odovzdali mu uvítacie listy. Navštevovali sme školy, spoznávali žiakov triedu po triede. Na zasadaní farskej rady sme mu vysvetlili ako farnosť funguje, aby sme ťahali všetci za jeden koniec smerom do Božieho kráľovstva.

Kňaz Tomasz prijal moju výzvu predstaviť sa aj Vám, čitateľom časopisu *Misie v Bolívii* a odhaliť korene jeho povolania. Nech sa radosť zo služby Bohu rozleje aj na Vás.

„Narodil som sa v roku 1993. Pochádzam z mestečka Piwniczna-Zdrój, ktoré leží na juhu Poľska, na hranici so Slovenskom. Od detstva som mal záľubu pomáhať

vo farnosti. V skupine miništrantov som prechádzal postupne všetkými zodpovednosťami a učil sa väčšej nábožnosti. V pätnástich rokoch som absolvoval kurz lektorov a vedúceho miništrantov. Volanie ku kňazstvu bolo pre mňa akýmsi prirodzeným pokračovaním v službe Bohu, ktorú som začal. Pred formáciou v kňazskom seminári ma oslovili svedectvá viacerých misionárov z Južnej Ameriky.

3

Šesť rokov som pôsobil ako kaplán vo farnosti v Poľsku. Potom som absolvoval ročnú prípravu v Misijnom formačnom centre vo Varšave. Je to miesto, kde sa všetci budúci misionári učia jazyk krajiny, do ktorej pôjdu, poznávajú kultúru a všetko potrebné zo svedectiev misionárov, ktorí tam pôsobili.

Hoci je Bolívia mojím prvým misijným miestom, ako bohoslovec som mal misijnú skúsenosť v Peru. Osobne som spoznal prácu misionárov v teréne, a tak ma po príchode do Bolívie už mnohé veci neprekvapili.

Veriaci vo farnosti Svätá Klára ma povzbudili svojou otvorenosťou a srdečnosťou. V Bolívii som rok. Predtým som bol vo veľkej farnosti, kde som osobne nemohol poznať všetkých ľudí. Tu ma každý pozná už zďiaľky a zdraví ma so širokým úsmevom. Určite ako

každá, aj táto farnosť má svoje výzvy a ťažkosti. Som rád, že práve spolu s kňazom Jánom môžeme spoločne všetko zdoľávať. Vďaka nemu každý deň poznávam lepšie život misijného kňaza v Bolívii. Veľmi ma povzbudzuje množstvo ľudí, ktorí majú vo farnosti záväzok. Verím, že budem môcť pokračovať v ich formácii, a tak plniť moje poslanie.

Naša misijná práca je ovocím Vašich modlitieb. Nič v nás nie je, čo by nebolo vďaka Božej milosti, ktorá sa na nás rozlieva aj prostredníctvom Vašej viery."

Seminarista DANIEL

ROZHOVOR

Žijeme v časoch, keď zažívame krízu povolania. Pre mnohých je ťažké rozhodnúť sa na celý život byť manželom, manželkou, rehoľníkom, rehoľnou sestrou či kňazom. O to viac je pre nás vzácnejšie svedectvo ľudí, ktorí ukazujú, že sa netreba spoliehať na seba, ani sa báť zlyhania, ale odovzdať sa Bohu. Preto Vám ponúkam rozhovor s bohoslovcom Danielom, ktorý bol na praxi vo farnostiach, v ktorých pôsobím viackrát počas roka. Verím, že mnohých povzbudí k modlitbám za dobrých kňazov.

Volám sa Daniel Cesari Cuasace. Mám dvadsaťosem rokov a pochádzam zo San Antonio de Lomerio z jednoduchej chudobnej rodiny, ktorá je prevažne katolícka. Som štvrtým dieťaťom, mám siedmych súrodencov. V rodine ma učili využiť prítomnú chvíľu, aby som sa mal lepšie v budúcnosti. Pred maturitou povstali predo mnou otázky: „Ktorým smerom sa vydám? Kde ma chce mať Boh?“ V tichu, ďaleko od mojej komunity, som sa modlil a hľadal cestu. Počul som, že mám pokračovať chodníkom,

na ktorý som nastúpil pri prvom svätom prijímaní. Povedal som to kňazovi a ten mi ponúkol byť katechétom vo farnosti. Teraz vidím, že to bol dobre využitý čas, dostalo sa mi vtedy veľa formácie. Neskôr som zatúžil pokračovať v zasvätení sa Bohu ako kňaz. V tom sa veci skomplikovali. Otcovi sa to nepozdávalo. Chcel, aby som bol automechanikom. Mama ťažko ochorela a ja som bojoval s tým, či ich mám nechať a ísť do seminára alebo nie.

Odvtedy už prešlo osem rokov formácie v kňazskom seminári, prekonal som nielen skúšku zanechania rodičov, ale aj všetkého ostatného. Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že žiť v seminári je pre bohoslovca najlepšia skúsenosť, akú môže mať. Mimo seminára sa človek nedokáže naučiť istým veciam, ako je napríklad žiť nielen pod jednou strechou, ale v jednotnom spoločenstve, v nepretržitej formácii po stránke duchovnej, akademickej a pastorálnej.

V Bolívii bohoslovci po prípravnom ročníku študujú tri roky filozofiu a tri roky teológiu. Následne ôsmy rok trávia všetci v jednom seminári v Cochabambe ďalším štúdiom

Na záver by som chcel osloviť mladých, ktorí čítajú tieto riadky. Nemajte strach! Nemajte strach postaviť sa problémom, ktoré máte v rodinách! Buďte statoční bojovníci! Vy ste ústredné postavy novej generácie. Predstavte sa svetu ako slobodní od zlozvykov, násilností a alkoholizmu. Vy ste nie budúcnosť Cirkvi, ale prítomnosť Cirkvi. Ako vraví Svätý Otec František: „Cirkev sa vo vás omladzuje“.

teológie pred prijatím diakonskej vysviacky. Aktuálne je v seminári svätého Vavrinca v Santa Cruz dvadsaťsedem bohoslovcov, ktorí sú pre celú východnú časť Bolívie. Formácia je vedená rektorom, vicerektorom a dvoma špirituálmi.

Trikrát v roku navštevujú seminaristi farnosti. Počas Veľkého týždňa, na sviatok Dobrého pastiera a počas Adventu a Vianoc. Tohto roku som bol vo farnosti s dvoma kňazmi misionármi - Jánom a Tomášom. Bola to silná skúsenosť postavená na troch pilieroch: spiritualita, komunita a práca. Môžem s hrdosťou povedať, že som sa tam cítil ako doma – v seminári. Boli sme

si blízki. Spoločne sme plánovali prácu. Počas dňa každý pracoval na inom mieste a večer sme sa delili o naše skúsenosti.

Ja som mal na zodpovednosti tri komunity, kde som viedol vianočnú školu, hľadanie prístrešia a pripravoval jasličkovú pobožnosť. Dal som do toho všetko, ale rovnako aj deti, mládež a ľudia ktorí prichádzali denne s veľkým entuziazmom.

Ak by som mal vyjadriť jedným slovom, čo som sa naučil počas mojej praxe v El Fortín a El Carmen, bolo by to slovo „komunikácia“. Uvedomil som si, že to je to podstatné pre misiu.

Nemajte strach obetovať svoj život ohlasovaniu Evanjelia, ktoré nám odovzdáva Zmŕtvychvstalý Ježiš! Ak počuješ, že Ježiš ťa volá, odpovedz na jeho volanie. Nemaj strach, nehľadaj výhovorky. Nepochybuj, veď On sa nikdy nemýli. Odpovedz mu ako Samuel: „Tu som!“, je to najkrajšie, čo môžeš zakúsiť.

Drahí mladí, nech nič vo vás nepreľuší Boží hlas. Prosím vás o modlitby. Nech vás žehná Pán!

DVESTOROČNÉ JUBILEUM

V prvých číslach časopisu ste sa dozvedeli históriu misií v Chiquitánii, kde sa nachádza apoštolský vikariát, v ktorom pôsobím. Písal som o príchode, činnosti a vyhnaní Jezuitov. V druhej časti vikariátu, ktorá sa nazýva Guarayos, sme slávili dvesto rokov pôsobnosti františkánov.

V roku 1823 prišli do Bolívie prví kňazi Francisco La Cueva, Gregorio Quintana, Mariano Roca a rehoľný brat Blas Jimeno. Boli založené misijné stanice v Ascención del Señor, Santa Maria de los Ángeles de Urubichá, Yaguarú, Yotaú a Salvatierra.

Ich misijná činnosť bola založená na výuke, ktorá bola výlučne v ich domorodom jazyku guarayo. Ohlasovanie evanjelia bolo spojené aj s výučbou práce na poli, s dobytkom, tkaním a mletím cukrovej trstiny, aby sa misie mohli samé finančne udržať.

Veľký dôraz sa kládol aj na rozvinutie kultúry formou výučby na hudobných nástrojoch. Cieľom františkánov je pripraviť všetky misijné miesta tak, aby v nich mohli jedného dňa prevziať zodpovednosť domorodí kňazi.

Na slávenie dvojstoročného jubilea sa pripravoval celý ľud Guarayos duchovnou obnovou

a novénou. Oslava vyvrcholila spoločným slávením svätej omše v Ascención de Guarayos, kde bola prvá misijná stanica od roku 1826. Po svätej omši sa konala procesia po námestí, ktorá bola doprevádzaná symbolicky „dvestočlenným“ orchestrom.

Vďaka Bohu za všetkých obetavých rehoľníkov a rehoľné sestry, ktorí zanechali svoje rodiny, aby mohli celý život ohlasovať evanjelium.

Gastronomický FESTIVAL

8

Veľakrát ľudí láka cestovať, spoznávať nový svet, kultúru, tradície, a tiež ochutnať aj netradičné jedlá. Ak by sa niekto chcel vybrať do Bolívie do oblasti Santa Cruz, odporúčam koniec septembra a začiatok októbra. V týchto dňoch sa totiž konajú gastronomické festivaly, pri ktorých si každý príde na svoje.

Vo farnostiach Svätá Klára a Panna Mária Karmelská mali deti v základných školách za úlohu prezentovať deväť krajov Bolívie: Beni, Cochabamba, Chuquisaca, La Paz, Oruro, Pando, Potosí, Tarija a Santa Cruz, v ktorom žijeme. Hodnotili sa vedomosti, prezentácia regionálnych tancov, piesní, výrobkov, ale hlavne sa podávali jedlá a nápoje typické pre každý región.

Od rána si deti pred školou zhotovovali stánky, ktoré prikryli palmovými listami. Na papieri vypísali podrobné informácie o počte obyvateľov, rozlohe, ekonómii, politike,

krojoch, jedlách i nápojoch. Porota zostavená z viacerých učiteľov prechádzala od stánku ku stánku a do tabuľky si zapisovala hodnotenie študentov. Niektoré deti sa spočiatku zdráhali, iné

mahadito s charque, silpancho, pique macho, anticucho, salpicon a samozrejme nechýbalo tradičné kurča s pikantnou omáčkou, k tomu čuño a ryža. Nemôžeme zabudnúť na ryby, krokodíla a na

už poznal, málokedy je všetko v jeden deň „pod jednou strechou“. Zvlášť farnosti, v ktorých pôsobím, sú odľahlejšie a niekedy v dvoch obchodoch, ktoré tu sú, nedostať kúpiť týždeň ani vajíčka. Aj preto to bola pre mňa vzácnosť.

Myslím, že Bolívia je pre mnohých na Slovensku málo poznaným štátom. Zakaždým, keď prichádzam na Slovensko, preto prinášam viacero tradičných výrobkov, ktoré po misijnej prezentácii ponúkam odvážlivcom. Verím, že sa mi to podarí aj nabudúce.

sebavedomo paličkou ukazovali na všetko vo svojom stánku a komentovali to. Po prezentácii učitelia dostali pri každom stánku tanierik, na ktorom bolo niečo na ochutnanie z tradičnej kuchyne.

Neskôr sa jedlá predávali všetkým návštevníkom. Ako občerstvenie sa podávalo kuňapé, arepa, sonso, salteñas, masaco, roska i rýžový chlieb. Na pitie rôzne druhy limonády, čiča, i mokočinči. Najväčší záujem bol o polievky pataska a lokro. Dominovali hlavné jedlá

záver na včeli med a rôzne druhy koláčov. Na odpočinok sa ponúkali ručne tkané hojdacie siete.

Boli to skvelé podujatia, nikomu sa nechcelo ísť domov. Hoci osobne som všetko spomenuté

ROKOV

REPORTÁŽ

V predchádzajúcom čísle časopisu s podtitulom „Misijná škola“ ste sa dozvedeli o prvom a zatiaľ jedinom dome Fazenda de Esperanza v El Fortin. Patrí spoločenstvu, ktoré pomáha ľuďom zanechať závislosti rôzneho druhu.

Rok dvetisícdvadsaťtri bol významný v tom, že práve pred štyridsiatimi rokmi sa všetko začalo v Brazílii v Guaratingueta, mestečku pri Sao Paulo. Veľkou milosťou bolo, že nám o tom prišli porozprávať samotní zakladatelia Fazenda, kňaz Hans Stapel a laický misionár Nelson Giovanelli. Spolu s nimi prišli aj viacerí františkáni a členovia spoločenstva Focolare, nakoľko

charizmom Fazendy je žiť každý deň evanjelium podobne ako svätý František Assiský a Chiara Lubichová.

Pri počúvaní príhovorov a svedectiev duchovného otca Hansa som sa utvrdzoval v tom, že na začiatku je stále potrebné otvorené srdce, do ktorého Boh vloží svoje myšlienky ako horčičné zrnko

do zeme, aby mohlo vyrásť a priniesť úrodu. Zakladateľ Hans spomínal, ako sa pred nedávnom osobne stretol so Svätým Otcom Františkom. Vydal mu svedectvo o tom, že hoci vo Fazende nebývajú prítomní špeciálni terapeuti, muži i ženy na celom svete sa dostávajú zo závislostí vďaka Božiemu slovu a Eucharistii.

V Európe dostal Hans do daru viac ako štyridsať rôznych domov, ktoré majú slúžiť v budúcnosti ako rehabilitačné centrá pre ďalších, ktorí to budú potrebovať. V Bolívii chce v najbližšom čase

Oslavy v Bolívii vyvrcholili svätou omšou, pri ktorej Julio Leon, ktorí ukončil ročný rehabilitačný proces, prijal sviatosť birmovania. Program

o márnotratom synovi, ktorý muži obohatili o konkrétne situácie z ich životov. Predávali sa ružence a bižutéria, ktoré vyrobili. Ponúkal sa chlieb, koláče a obed. Výťažok slúžil ako pomoc pre ďalšiu činnosť Fazendy.

zrekonštruovať dom pre mužov, postaviť pekáreň, novú kaplnku a závod na spracovanie aloe vera, ktorý bude distribuovať produkty do okolitých štátov Južnej Ameriky.

pokračoval v parku vo Fazende. Otec biskup požehnal sochu Panny Márie, ktorá je symbolom odovzdanosti a plnenia Božej vôle. Nasledovalo divadelné predstavenie biblického príbehu

Julio Leon sa po mesiaci vrátil do Fazendy ako dobrovoľník a je tam dodnes. Napriek tomu, že toho veľa nenahovorí, verím, že jeho tiché svedectvo bude každý deň silným impulzom pokračovať na ceste uzdravenia. Pri pohľade na neho si môže každý povedať: Keď človek po dvadsiatich rokoch strávených na ulici a bez domova dokázal urobiť vo svojom živote zmenu, tak prečo by takáto zmena nebola možná aj v mojom živote, v mojej situácii? Nikdy nie je neskoro prísť k Bohu bližšie.

Biblický FESTIVAL

Poznanie Božieho slova je prioritou vo farnostiach, v ktorých pôsobím. Počas celého roka bývajú na stretnutiach farských spoločností biblické vyučovania a meditácie prispôbené veku poslucháčov. Z príležitosti sviatku svätého Hieronyma sme pripravili vo farnosti Biblický festival.

Každé farské spoločenstvo malo za úlohu predstaviť jednu postavu zo Starého zákona. Rodiny proroka Elizea, spevácky zbor Dávida, Fazenda de Esperanza Adama, oázisti Zuzanu, detská misia Jozefa Egyptského, miništranti Abraháma, spoločenstvo mladých Samuela, prvoprijímajúce deti Noeho a birmovanci

Tobiáša. Všetky postavy boli vybrané zámerne, aby súviseli s charakterom a spiritualitou farského spoločenstva, ktoré predstavujú.

Na festival sa pripravovali mesiac počas pravidelných stretnutí. V nedeľu po svätej omši sa farský dvor v tieni pod mangom zmenil na otvorenú Bibliu, ktorú sa dalo študovať všetkými zmyslami. Niektorí zatancovali,

zaspievali piesne, ukazovačky, iní predstavili divadelné spracovanie, ďalší meditáciu biblického textu.

Všetci zúčastnení dostali na pamiatku biblické texty, deti biblické omaľovánky. Najväčší úspech mali prvoprijímajúce deti, ktoré interaktívnym spôsobom predstavili Noeho a jeho rodinu, ako stavajú koráb, berú do neho zvieratá

Na treťom mieste sa umiestnilo spoločenstvo rodín. Ukázali, ako prorok Elizeus navštevoval rodiny a pomáhal im. No na druhej strane aj rodiny mali starosť o neho, za čo ich Boh požehnal.

Každé farské spoločenstvo donieslo občerstvenie a tak sme po nasýtení ducha nasýtili aj naše žalúdky. Najdôležitejšie však bolo ostať spolu, stráviť pekný čas vo farskom spoločenstve, ktorý sa zapísal do našich srdc.

a po potope prinesú obeť Bohu. Počas predstavenia štyridsaťdňového dňového dažďa polievali všetkých vodou z hadice, čo bolo skvelým osviežením počas horúceho dňa.

Druhé miesto obsadili birmovanci, ktorí biblický príbeh obohatili o myšlienky ochrany životného prostredia.

ZRKADLOVÝ KOSTOL

Postaviť dom, v ktorom bude prebývať Boh, je veľkou vecou. Nie každému sa tento sen splní. Kráľ Dávid zhromaždil všetko potrebné, aby jeho syn Šalamún mohol vystaviť nádherný chrám.

V roku tisíc deväťsto sedemdesiat dva prišiel do Bolívie švajčiarsky architekt Hans Roth a začal reštaurovať kostoly v jezuitských redukciách. Začal v San Rafael, pokračoval v Concepción, San Javier, Santa Ana, San Rafael a San José. Na rozdiel od tridsiatich miest

jezuitských redukcií v Argentíne a Paraguay, v nádhernom kraji vodopádov Foz de Iguazu, kde s výnimkou jedného všetky ostali ruinami bez slávania svätých omší, sú v Bolívii kostoly na spomínaných miestach funkčné a plne sa využívajú naďalej na oslavu Boha.

Posledným kostolom, ktorý projektoval Hans Roth, bola kaplnka vo farnosti Maria Pomocnica kresťanov v Concepción, ktoré bolo mojim prvým miestom na misiách v Bolívii. Farnosť sa rozrástla a po čase bolo potrebné rozšíriť kostol. Otázkou bolo, ako to spraviť, aby sa zároveň zachoval charakter pôvodného kostola.

Božím riadením prišiel do farnosti architekt Luis Fernando

Mária, Pomocnica kresťanov a na druhej bohostánok s Eucharistiou.

a laikom Stanislawom Tkaczom, zástupcom misijného dobrovoľníctva.

Tridsiateho decembra dvetisíc dvadsať tri bol kostol slávnostne konsekrovaný.

Spoločne s miestnym otcom biskupom Antoniom Bonifaciom Reimannom a viacerými kňazmi

Ortiz Garcia, ktorý sa stretol s kňazom Tomášom Fatjom. Ten sa s ním podelil o túžbu rozšírenia kostola. Luis Fernando vypracoval projekt, ktorý bol vlastne zrkadlovým obrazom pôvodnej kaplnky. Pustili sa do hľadania finančnej pomoci a do roka stála oproti pôvodnej kaplnke jej kópia.

Priestor v strede sa využil na presbytérium. Pôvodných sto dvadsať metrov štvorcových sa rozšírilo na štyristo päťdesiat. Teraz do kostola vojde tristo ľudí. Zachoval sa hlavný charakter kaplnky, ktorý tvoria podľa sna Dona Bosca dva stĺpy. Na jednom je Panna

Na slávnosť prišla aj delegácia z Poľska. Dvaja pomocní biskupi z Tarnowskej diecézy, Mons. Leszek Leszkiewicz a Mons. Artur Wazny, spolu s kňazom Krzysztofom Czermakom, zodpovedným za misie v Tarnowskej diecéze, kňazom Janom Wnekom

sme mali tú česť a milosť stáť na začiatku novej etapy histórie farnosti. Počas obradu som mal úlohu po pomazaní krížov na stenách zapáliť pri nich sviece a zároveň aj na oboch oltároch. Bolo to symbol toho, že misiu v tejto farnosti začal kňaz zo Slovenska, spolu s Vami, dobrodincami, ktorí ste na túto farnosť prispievali v rozličných formách viac, ako tri roky.

Aj vďaka Vám mohla farnosť rásť, rozvíjať sa, dozrievať a nakoniec mohol povstať aj spomínaný kostol. Pri tom všetkom som si pripomenul slová svätého Pavla: „A tak ani ten, čo sadi, nie je nič, ani ten, čo polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast“ (1 Kor 3, 7). Preto nech je Bohu chvála a sláva za všetko.

Muchas gracias ĎAKUJEME

Patrónka misií svätá Paulína Jaricotová, obetovala svoj život službe chudobným a modlitbe za misie. Predchádzalo tomu mnoho podnetov. Jeden z nich sa odohral, keď mala dvadsať tri rokov. Vracajúc sa z práce vošla do kuchyne a poprosila kuchárku, aby jej rozpovedala niečo na povzbudenie. Po spoločne vykonanej práci si sadli a otvorili časopis, v ktorom sa hovorilo o šírení evanjelia v ďalekých misiách.

V tej chvíli Paulína napadlo: „Prečo nezhrádzať modlitby, obety a finančnú pomoc viacerých ľudí, aby sa pomohlo misionárom?“ Navrhla svojim kolegyniam v práci, aby obetovali každý týždeň drobnú almužnu a zároveň aby každá z nich oslovila ďalších desiatich ľudí. Tak sa začala prvá misijná pomoc od sto ľudí.

Zo srdca Vám chcem poďakovať, drahí čitatelia a prispievatelia na misie v Bolívii, za Vašu pomoc, ktorá trvá už skoro deväť rokov. Viacerí mi píšete, ako si vytlačený časopis čítate doma, či v práci. Mnohé duchovné boje môžeme zvládať vďaka

vaším obetám. Na misijné konto prichádzajú finančné prostriedky od viacerých ľudí pravidelne. Stále sa nájdu aj noví prispievatelia.

Od 26.11. 2022 do 2.2. 2024 ste obetovali na misie v Bolívii 20.825,- eur.

Pomoc prišla z miest a obcí: Bratislava, Bystrany, Dolný Kubín, Hincovce, Kežmarok, Matejovce pri Poprade, Olcava, Oravská Polhora, Poprad, Smižany, Spišská Nová Ves, Spišská Teplica, Spišské Podhradie, Spišské Vlachy, Stará Lesná, Štrba, Veľká Lomnica a ďalšie.

Výdavky za uvedené obdobie boli celkovo 16.206,- eur.

Vyzbierané peniaze sme využili nasledovne:

1. Stavebná oblasť:

Kompletná oprava striech vo farnosti – na kostole, na katechetických miestnostiach, na farskej budove; podlaha a siečky na oknách v kostole v Los Lotes; maľovanie katecheticej miestnosti; nákup tehál, cementu, piesku, na drobné opravy vo farnosti; nákup vodoinštaláčného materiálu; nákup bezpečnostných kamier na zabezpečenie okolia kostola.

2. Liturgia: Nákup liturgických kníh, biblií, biblických hier, hostíí, sviečok, brožúr – deviatnikov, materiál na výzdobu kostola, šitie liturgických rúch.

3. Údržba automobilu (s ktorým sa navštevujú komunity): Benzín, pneumatiky; údržba motorky.

4. Pohostenie počas rôznych evanjelizačných kurzov, stretnutí, farských programov, pracovnej činnosti, **darčeky** pre deti na Vianoce.

5. Zariadenia do kuchyne a do izieb: Matrace, vankúše...

6. Nákup sadeníc kvetov a stromov, záhradného náradia: kosačky, žiaroviek, predlžovačiek, elektród na zváranie.

7. Finančná pomoc pre chudobných a chorých: Nákup liekov a zdravotných nákladov, pomoc pre dvoch seminarstov; finančná pomoc pre Fazenda de Esperanza na zapltenie vody a elektriny; príspevok na tričká pre deti a mládež, príspevok pre študentov.

Dňa 4. februára 2024 nás náhle opustil spolubrat - misionár P. Ľudovít Feja SVD, ktorý pôsobil v Ekvádore a v Bolívií.

Spája sa s ním úsmevná príhoda, ktorá koluje medzi verbistami z čias noviciátu. Pri noviciátnom dome sme mali zasadené zemiaky. Novici si všimli, že niekto tie zemiaky chodieval v noci vyberať. Rozhodli sa teda, že budú políčko

v noci strážiť. Tak prišiel rad na Ľuda... A keďže aj medzi novicmi sa nájdu vždy nejakí tí beťári, dvaja z nich sa rozhodli vystrúhať na Ľuda žart. Prezliekli sa za zlodejov a keď mal Ľudo nočnú obchôdzku okolo poľa,

priplichtili sa, akože idú kradnúť zemiaky. Samozrejme, keď ich Ľudo zbadal, pustil sa behom za nimi. Po chvíli nočnej naháňačky ich Ľudo dobehol, a keďže nemali kde ujsť, zostali stáť zoči-voči dvaja "zlodeji" s motykami a vrecami na zemiaky oproti Ľudovi s prázdnyimi rukami, ale s veľkým zanietením, ktorý na nich skríkol: "Odhodte motyky a nič sa vám nestane..."

Aj tak by sa dal charakterizovať Ľudo: zanietený (niekedy až príliš) za úlohu, misiu, ktorá mu bola zverená...

Nech sa raduje vo večnej Božej prítomnosti.

Ondrej Pešta SVD

**Nech vám pohľad na Krista,
nevinného Baránka, ktorý zobral
na seba všetky naše hriechy,
dodá silu pri statočnom znášaní
všetkých ťažkostí, ktoré sú
na krížovej ceste vášho života.
Nech ste vytrvalí v dobrom
až do konca, aby ste sa tešili v nebi
so Zmŕtvychvstalým Pánom.
Prajem vám požehnané prežitie
pôstu a Veľkej noci.**